

РЕШЕНИЕ

№ 20811

гр. София, 27.05.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 1 състав, в
публично заседание на 12.05.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Добромир Андреев

при участието на секретаря Галя Илиева, като разгледа дело номер **7216** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145 и сл. от АПК, вр. чл. 118 КСО.

Образувано е по жалба на Д. Н. Ц., ЕГН [ЕГН], чрез адвокат Б., срещу Решение № 2153-21-187 от 26.06.2025 г. на директора на ТП на НОИ – С. - град, с което е оставена без уважение жалбата ѝ против Разпореждане № [ЕГН]/44 от 03.06.2024 г., издадено от длъжностно лице по пенсионно осигуряване, с което на Д. Н. Ц. е отказано отпускане на лична пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 69б, ал. 1 във връзка с чл. 69, ал. 2 от КСО и чл. 18, ал. 4 от НПОС.

С жалбата се релевира доводи за незаконосъобразност на оспорвания административен акт поради издаването му в противоречие с материалния закон, при допуснати съществени процесуални нарушения и в несъответствие с целта на закона. Твърди се, че административния орган неправилно е тълкувал разпоредбите на чл. 69б, ал. 1 от КСО и чл. 18, ал. 4 от НПОС. По същество сочи, че Д. Н. Ц. е [дата на раждане] и с оглед представените по административната преписка писмени доказателства/трудова книжки, удостоверения за осигурителен стаж/ се налага изводът, че тя е придобила право на лична пенсия за осигурителен стаж и възраст за ранно пенсиониране по чл. 69б, ал. 1, т. 1 и т. 2 от КСО, тъй като отговаря на всички законови изисквания към момента на подаване заявлението за отпускане на пенсия, а именно: навършила е възраст 52 години, 07 месеца и 15 дни; придобила е 15 години, 11 месеца и 23 дни осигурителен стаж от първа категория и възрастта ѝ е 95 години, 7 месеца и 11 дни. В жалбата се твърди, че въпреки наличието на условията по чл. 69б, ал. 1 от КСО административният орган е приел, че не може да бъде отпусната исканата пенсия, тъй като не отговаря на условията на чл. 69 от КСО, не

поради недостигащ осигурителен стаж, а поради недостигаща възраст, респ. че чл. 69б, ал. 1 от КСО е неприложим с оглед нормата на чл. 18, ал. 4 от Наредба за пенсиите и осигурителния стаж /НПОС/. Сочи, че уредените хипотези по чл. 69 и чл. 69б от КСО са еднакво приложими при наличие на фактически състав, който уреждат, като норми от закон с еднакъв ранг. При наличие на една от тях или при приложимост и на двете следва да се приложи по-благоприятната правна възможност за заявителя. Развива теза, че нормата от подзаконов нормативен акт - чл. 18, ал. 4 от НПОС, не може да преустанови (отмени, изключи) действието на норми от по-висок ранг (на закон), каквито са чл. 69 и чл. 69б КСО. Аргументира се, че нормата на чл. 18, ал. 4 от НПОС има указателен характер и е в противоречие с нормите на чл. 69, ал. 2 и ал. 9 от КСО и чл. 69б, ал. 1, т. 1 и т. 2 от КСО, поради това че въвежда нови правила, различни от предвидените в нормите на КСО. Прави заключение, че при наличие на противоречие на основание чл. 5, ал. 1 от АПК следва да се приложат нормите на КСО, които дават възможност за избор и в този смисъл Д. Н. Ц. е направила такъв като е посочила, че желае отпускане на пенсия за осигурителен стаж и възраст на основание чл. 69б от КСО. Цитира се практика на Върховния административен съд. Иска се отмяна на оспорваното решение на директора на ТП на НОИ С.-град и на потвърденото с него разпореждане на ръководителя по пенсионно осигуряване, с което е отказано отпускане на пенсия за осигурителен стаж и възраст на жалбоподателката. Претендира направените по делото разноски, включително заплатен адвокатски хонорар.

В открито съдебно заседание по делото жалбоподателят се представлява от адв. Ч., който поддържа жалбата. Претендира направените по делото разноски.

Ответникът – директор на ТП на НОИ С.-град, се представлява по делото от юрк. А., която оспорва жалбата и изразява искане същата да бъде отхвърлена като неоснователна, като поддържа законосъобразност на оспорвания акт. Претендира юрисконсултско възнаграждение. Прави възражение за прекомерност на претендираното от жалбоподателя адвокатско възнаграждение.

Административен съд София-град, след като обсъди доводите на страните и събраните по делото доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

Със Заявление с вх. № 2113-21-2464 от 02.05.2025 г. Д. Н. Ц. е направила искане за отпускане на лична пенсия за осигурителен стаж и възраст на основание чл. 69б, ал. 1 от КСО, като към същото е представила документи по чл. 2 от НПОС, необходими за преценка на претендираното право на пенсия.

След извършена преценка на представените доказателства и наличните данни по чл. 5, аз. 4 от КСО - Регистър на осигурителните лица (РОЛ), длъжностното лице по пенсионно осигуряване е зачело осигурителен стаж от първа категория труд – 15 години, 11 месеца и 23 дни, положен като държавен служител по ЗМВР и осигурителен стаж трета категория труд - 16 години, 04 месеца и 08 дни, като съгласно чл. 104 от КСО общият осигурителен стаж превърнат към трета категория труд е 42 години, 11 месеца и 26 дни. Към 02.05.2025 г. - датата на заявление за отпускане на пенсия - Д. Н. Ц. е навършила възраст от 52 години, 07 месеца и 15 дни.

С Разпореждане № [ЕГН]/44 от 03.06.2025 г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване е постановен отказ за отпускане на лична пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 69б, ал. 1 във връзка с чл. 69, ал. 2 от КСО и чл. 18, ал. 4 от НПОС, тъй като Д. Н. Ц. няма навършена възраст от 54 години и 04 месеца и няма 18 години действително изслужени като държавен служител по ЗМВР. Този извод е направен след извършена преценка, че същата е била държавен служител по ЗМВР и попада в персоналия обхват на чл. 69, ал. 2 от КСО, а не в този по чл. 69б, ал. 1 от КСО, отнасящ се за лицата, полагали труд от първа категория, която съгласно чл. 104, ал. 1 от КСО се определя с акт на Министерски съвет, а именно с Правилника за категоризиране на труда при пенсиониране (ПКТП - отм.), действал до 31.12.1999 г. и Наредбата

за категоризиране на труда при пенсиониране (НКТП) в сила от 01.01.2000 г.

Срещу Разпореждане № [ЕГН]/44 от 03.06.2025 г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване е подадена жалба с вх. № 1012-21-711 от 20.06.2025 г. Във връзка с това от страна на административния орган е извършена повторна проверка на документите в пенсионното досие на Д. Н. Ц., при която е установено, че при издаване на обжалваното разпореждане длъжностното лице по пенсионно осигуряване е приложило правилно и законосъобразно разпоредбите на материалния закон.

Изложени са мотиви, че съгласно чл. 69, ал. 2 от КСО във връзка с чл. 69, ал. 9 от КСО, през 2025 г. държавните служители по ЗМВР придобиват право на пенсия при навършване на 54 години и 04 месеца и при 27 години общ осигурителен стаж, от които две трети действително изслужени като държавни служители по ЗМВР. В този смисъл е направен извод, че по реда на чл. 69, ал. 2 от КСО може да придобие право на пенсия само лице, което е държавен служител по ЗМВР, има 27 години общ осигурителен стаж, от които две трети действително изслужени като държавен служител по ЗМВР и е навършило изискуемата за съответната година пенсионна възраст, без значение дали е мъж или жена. Посочено, че от анализ на разпоредбите следва, че изискванията за придобиване право на пенсия при условията на чл. 69б, ал. 1 от КСО са съществено различни от тези по чл. 69, ал. 2 от КСО, доколкото законодателят изисква реалното полагане на труд при условията на първа категория, която се признава за конкретно определени с акт на Министерския съвет длъжности, съгласно чл. 104, ал. 1от КСО. Длъжностите в конкретните производства, в които положеният труд се квалифицира като такъв от първа категория труд при пенсиониране са определени в раздел първи „Първа категория труд“ на ПКТП (отм.) за труда, положен до 31.12.1999 г., респективно в чл. 1 от НКТП. Посочено е, че в случая от доказателствата от пенсионното досие на Д. Н. Ц. безспорно се установява, че положеният от нея труд не е на длъжности от посочените в ПКТП (отм.) и НКТП за първа категория труд.

С тези мотиви директорът на ТП на НОИ С.-град е оставил без уважение жалбата на Д. Н. Ц. срещу разпореждане № [ЕГН]/44 от 03.06.2025 г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване, с което е отказано отпускане на пенсия за осигурителен стаж и възраст.

Срещу така постановеното решение е подадена жалба пред Административен съд София-град от Д. Н. Ц., с която се иска отмяната му като незаконосъобразно, ведно с отмяна на потвърденото с него разпореждане. В тази връзка е образувано настоящото съдебно производство.

По делото е представена административната преписка, ведно с всички материали, събрани в производствата по издаване на двата административни акта.

От представените по делото доказателства се установява, че съгласно Удостоверение изх. № 457600-699/11.03.2025 г., Обр. УП-3, ДПУБ - МВР Д. Н. Ц., на длъжност „Машинист“ II к. има осигурителен стаж, изчислен по реда на чл. 38 и чл. 39 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж от 07 години, 11 месеца и 14 дни /01.03.1993 г. – 14.02.2001 г./.

Съгласно Удостоверение /за класиране и пенсия/, издадено от Дирекция „Планиране и управление на бюджета“ при МВР Д. Н. Ц. има прослужено време в структурите на МВР на длъжности за държавен служител по ЗМВР /в това число офицерски, сержантски или като държавен служител-гражданско лице/ от 15.02.2001 г. до 31.01.2017 г., включително или всичко трудов стаж 15 години, 11 месеца и 16 дни, от които осигурителен стаж от 01.01.2000 г. до 31.01.2017 г., включително: 15 години, 11 месеца и 16 дни.

От приложените по делото извлечения от Регистър на осигурителните лица се установява стаж от първа категория труд – 15 години, 11 месеца и 23 дни, положен като държавен служител по ЗМВР и осигурителен стаж трета категория труд - 16 години, 04 месеца и 08 дни.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

Жалбата е подадена в предвидения от закона 14-дневен срок, от надлежна страна - адресат на оспорвания акт, който е неблагоприятен за него и подлежи на съдебен контрол за законосъобразност съгласно изричната норма на чл. 118, ал. 1 от КСО. Следователно съдът намира жалбата за процесуално допустима.

Разгледана по същество жалбата е неоснователна.

Оспореният акт е издаден от директора на ТП на НОИ С.-град, който е компетентният орган, съгласно чл. 117, ал. 1, т. 2, б. „а“ от КСО, да разгледа жалбата срещу разпореждане на длъжностно лице по пенсионно осигуряване за отказ за отпускане на пенсия. Същият е в писмена форма съгласно изискването на чл. 59, ал. 1 от АПК и съдържа всички реквизити съгласно чл. 59, ал. 2 от АПК, включително подробни фактически и правни основания за издаването му.

Разпореждането на ръководителя по пенсионно осигуряване също отговаря на изискванията за форма на акта и компетентност на издателя му съгласно Заповед № 1015-21-92/11.03.2020 г. на директора на ТП на НОИ С.-град и чл. 98 от КСО, който предвижда, че пенсиите и добавките към тях се отпускат, изменят, осъвременяват, спират, възобновяват, прекратяват и възстановяват с разпореждане, издадено от длъжностното лице, на което е възложено ръководството на пенсионното осигуряване в териториалното поделение на Националния осигурителен институт, или от други длъжностни лица, определени от ръководителя на териториалното поделение на Националния осигурителен институт, в 4-месечен срок от подаване на заявление.

Съгласно чл. 69, ал. 2 от КСО държавните служители по Закона за Министерството на вътрешните работи, Закона за специалните разузнавателни средства и по Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража, държавните служители по чл. 11 от Закона за пощенските услуги, държавните служители по чл. 15, ал. 3, т. 1 от Закона за противодействие на корупцията, държавните служители, осъществяващи дейността по охрана на съдебната власт по чл. 391 от Закона за съдебната власт, придобиват право на пенсия при навършване на възраст 52 години и 10 месеца и при 27 години общ осигурителен стаж, от които две трети действително изслужени като държавни служители по посочените закони, по Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“ и като военнослужещи по Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България. Изискването за посочената по-горе възраст от 52 години и 10 месеца влиза в сила от 01.01.2016 г., а нормата на чл. 69, ал. 9 от КСО предвижда, че от 31.12.2016 г. възрастта се увеличава от първия ден на всяка следваща календарна година с по два месеца до достигане на 55-годишна възраст за лицата по чл. 69, ал. 1 и ал. 2 от КСО. Изискуемата възраст за 2025 г. е 54 години и 4 месеца и за двата пола.

Разпоредбата на чл. 18, ал. 4 от НПОС определя, че лицата, които не са придобили право на пенсия по чл. 69 от КСО поради недостигащ осигурителен стаж могат да се пенсионират по реда на чл. 69б, ал. 1 и ал. 2 от КСО.

Именно лицата изпълняващи длъжности или извършващи дейности по посочените в чл. 69 от КСО специални закони могат да се възползват от чл. 18, ал. 4 от НПОС и да им бъде отпусната пенсия по чл. 69б, ал. 1 от КСО или ал. 2 от КСО, но единствено, когато не им достига изискуемият осигурителен стаж, като за целта трябва да са навършили необходимата възраст по чл. 69 от КСО.

По делото е безспорно установено, че към датата на подаване на заявлението (02.05.2025 г.) за отпускане на пенсия жалбоподателката Д. Н. Ц. има навършени 52 години, 07 месеца и 15 дни.

В разглеждания случай жалбоподателката попада в обхвата на чл. 69, ал. 2 от КСО, а не в този на чл. 69б, ал. 1 от КСО касаещ лицата, полагали труд от първа категория, която съгласно чл.

104, ал. 1 от КСО се определя с акт на МС, а именно с ПКТП -отм., действал до 31.12.1999 г. и НКТП (в сила от 01.01.2000 г.) Чл.1 от НКТП посочва изчерпателно на кои лица и при какви условия на труд стажът следва да се зачете от първа категория труд. Това са лица, полагащи труд под земята, във въздуха, в атомна електроцентрала, в металургията, екипажи на кораби, специализирани в превози на химически вещества, нефтопродукти и въглища; работещи в машинното отделение на плавателни съдове от морския флот. Сред тях не попадат служителите на МВР.

Формалното съответствие на изискванията на чл. 69б, ал. 1 от КСО не е основание за отпускане на пенсия, с оглед на обстоятелството, че водещ е характерът на действително заеманата от Д. Н. Ц. длъжност и извършваната дейност, която не попада в обхвата на ПКТП (отм.) и НКТП. След като жалбоподателката не разполага с изискуемия стаж като служител по ЗМВР и няма навършена изискуемата възраст по чл. 69, ал. 1 и ал. 2 от КСО за 2025 г. - 54 години и 4 месеца разпоредбата на чл. 18, ал. 4 от НПОС е неприложима и тя не придобива право на пенсия за осигурителен стаж и възраст.

Нормата на чл. 69 от КСО въвежда изключение за определена категория осигурени лица относно правото им на пенсия за осигурителен стаж и възраст спрямо общото правило на чл. 68, ал. 1 и ал. 2 от КСО.

При проследяване редакциите на нормата на чл. 18, ал. 4 от НПОС се установява, че измененията и са обусловени именно от измененията на КСО и по-конкретно на чл. 69 и чл. 69б от КСО.

При анализ на разпоредбата на чл. 69, ал. 1 от КСО е видно, че в същата е въведено изискване за наличие на минимална изискуема от закона възраст за придобиване на право на пенсия от тези категории лица и тази минимална възраст е еднаква, както за мъжете, така и за жените. По този начин е отчетен характерът на извършваната от осигурените лицата дейност и е постигнато равнопоставяне между мъжете и жените. Следва да се отбележи, че при определяне на изискванията за придобиване на право на пенсия, законодателят въвежда изискването за общ осигурителен стаж, както и за действително изслужен осигурителен стаж като служител по посочените закони.

На основание чл. 69б, ал. 1 от КСО придобиват право на пенсия лицата, които са работили десет години при условията на първа категория труд, при следните условия: т. 1 (изм. – ДВ, бр. 99 от 2017 г. в сила от 1.01.2018 г.) навършили са възраст до 31 декември 2015 г. 47 години и 8 месеца за жените и 52 години и 8 месеца за мъжете и имат сбор от осигурителен стаж и възраст 94 за жените и 100 за мъжете: т. 2: от 31 декември 2015 г. възрастта по т. 1 се увеличава от първия ден на всяка следваща календарна година е по 2 месеца за мъжете и с по 4 месеца за жените до достигане на 55-годишна възраст, като в този смисъл, условията за придобиване право на пенсия по чл. 69б, ал. 1 от КСО от 01.01.2024 г. са за навършени 50 години и 8 месеца за жените и 54 години и 2 месеца за мъжете.

От горното се налага изводът, че изискванията за придобиване право на пенсия при условията на чл. 69б от КСО са различни като законодателят задължително изисква реалното и действително полагане на осигурителния стаж при условията на първа категория труд.

При изследване на съдържанието на специалните закони посочени в чл. 69 от КСО е видно, че положеният труд се зачита като първа категория, т. е. той се приравнява на такъв по силата на закона.

Аналогично следва да е и тълкуването на разпоредбата на чл. 17, ал. 2 от НПОС, в която е посочено, че осигурителният стаж се зачита като такъв от първа категория труд. Наличието на такава изрична разпоредба, която специално да указва това, отново сочи,

че този стаж се признава за такъв по силата на закона, а не защото действително е такъв от първа категория, след като в НКТП са определени изрично длъжностите и професиите, които полагат труд при първа категория труд.

Предвид изложеното се установява, че разпоредбите на чл. 69, ал. 1 и чл. 69б, ал. 1 от КСО съдържат различни материалноправни предпоставки, обуславящи упражняването на правото на пенсия за осигурителен стаж и възраст по отношение на лицата.

Разпоредбата на чл. 18, ал. 4 от НПОС е обвързана с изискванията за пенсиониране по чл. 69 от КСО и е облагодетелствена за лицата от специалните ведомства като се отчита специфичния характер на труда, но поради определени обстоятелства трудовият стаж на тези длъжности не е достатъчен за придобиване на право на пенсия по чл. 69 от КСО. При сравнението на последователните редакции на чл. 69 и чл. 69б от КСО е видно, че чл. 18, ал. 4 от НПОС по никакъв начин не противоречи на КСО като нормативен акт от по-висока степен.

В горепосочения смисъл е и актуалната практика на ВАС - Решение № 1762 от 17.02.2026 г. по адм. д. № 8468/2025 г. на ВАС, Решение № 1328 от 06.02.2026 г. по адм. д. № 7783/2025 г. на ВАС, Решение № 1135 от 03.02.2026 г. по адм. д. № 8469/2025 г. на ВАС, Решение № 1132 от 03.02.2026 г. по адм. д. № 7011/2025 г. на ВАС, Решение № 206 от 09.01.2026 г. по адм. д. № 6132/2025 г. на ВАС, Решение № 109 от 06.01.2026 г. по адм. д. № 8520/2025 г. на ВАС, Решение № 13076 от 17.12.2025 г. по адм. д. № 5894/2025 г. на ВАС, Решение № 13016 от 16.12.2025 г. по адм. д. № 7953/2025 г. на ВАС и др.

Лицата имат правата, които законодателството изрично им предоставя. Длъжностните лица в ТП на НОИ не могат да определят свободно, по собствена преценка, актовете и действията си, а са обвързани с предоставените им от закона правомощия, които следва да прилагат стриктно. Това е обосновано от обстоятелството, че правомощията им са свързани с разходване на средства от публичните фондове на ДОО, набирани при спазване на принципа на солидарност на социалния модел в България, поради което и длъжностното лице по пенсионно осигуряване действа при условията на обвързана компетентност.

В тази връзка и нормите на КСО, които касаят правото на осигурително плащане, в случая пенсия, следва да се тълкуват и прилагат стриктно. В този смисъл направеното доказателствено искане съдът да задължи ответника да представи справка за броя отпуснати пенсии по чл. 69б на осигурени лица, които попадат в някоя от категориите лица по чл. 69 КСО и на които не им е достигала изискуемата от чл. 69 КСО възраст, формулирано в молба от 18.02.2026 г. е неоснователно, доколкото няма да се отрази на изхода на спора, поради което не са налице и основания за отмяна на хода същество. По изложените съображения жалбата се явява неоснователна и следва да бъде отхвърлена.

При този изход на спора в тежест на жалбоподателката остават направените от нея разноски. Ответникът претендира разноски за юрисконсултско възнаграждение, поради което и на основание чл. 78 ГПК вр. чл. 37 от Закона за правната помощ вр. чл. 24 от Наредбата за заплащане на правната помощ, съгл. която възнаграждението по адм. дела е от 200 до 300 лева, жалбоподателят следва да му заплати юрисконсултско възнаграждение в размер на 102,26 евро /200 лева/.

Водим от горното АССГ

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на Д. Н. Ц., ЕГН [ЕГН], срещу Решение № 2153-21-187 от 26.06.2025 г. на директора на ТП на НОИ – С. - град.

ОСЪЖДА Д. Н. Ц., ЕГН [ЕГН], да заплати на НОИ направените по делото разноски за юрисконсултско възнаграждение в размер на 102,26 евро.

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от получаването му.

С

ЪДИЯ